

Factsheets mest 2019

Leeswijzer

Deze leeswijzer geeft weer op welke wijze de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) invulling geeft aan de handhaving op de wet- en regelgeving van meststoffen. Deze factsheets tonen inspectieresultaten omtrent mestprojecten uitgevoerd in 2019 en zijn voornamelijk gebaseerd op de rapportage 'Nederlands Mestbeleid 2019'.

De gehouden dieren in Nederlandse veehouderij produceren meer mest dan de Nederlandse bodem zonder schade kan opnemen. Daarom zijn er grenzen gesteld aan het aantal dieren dat veehouders mogen hebben en aan de hoeveelheid mest die in of op de bodem mag worden aangewend. Daarnaast zijn er ook regels gesteld aan het transport van mest om de meststromen tussen bedrijven in beeld te hebben. De NVWA controleert of mest in de juiste periode en op juiste wijze wordt aangewend en of de juiste hoeveelheden worden verwerkt en voert controles uit bij transporteurs, verwerkers, veehouders en akkerbouwers. De mestregelgeving, Europese Verordening dierlijke bijproducten en de nationale Meststoffenwet, geldt voor producenten, gebruikers, verwerkers, vervoerders en handelaars van dierlijke en niet-dierlijke meststoffen. De nationale Meststoffenwet kent meerdere stelsels, waaronder de gebruiksnormen, mestverwerkingsplicht, verantwoorde groei melkveehouderij en productierechten vallen.

Het Nederlandse mestbeleid is gericht op bescherming en verbetering van de waterkwaliteit zoals voorgeschreven in de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water. Bij teveel mest verontreinigen deze nitraten het grondwater en oppervlaktewater. Hierdoor is het minder geschikt als bron voor drinkwater en kan het zorgen voor overmatige algengroei. Dat weer kan leiden tot gezondheidsproblemen bij mensen en dieren en ook tot een vermindering van de biodiversiteit. De handhaving van het beleid richt zich in het bijzonder op de gebieden en situaties waar (het risico op) onvoldoende verbetering van de waterkwaliteit zichtbaar is.

In 2019 is er een aantal projecten uitgevoerd om het mestbeleid te handhaven, deze zijn per onderwerp uitgewerkt in een factsheet waarin inspectieresultaten van 2019 worden weergegeven.

Factsheets

De 11 factsheets kunnen worden gecategoriseerd onder: Derogatie (factsheet 1), de Versterkte Handhavingsstrategie Mest (VHS) (factsheets 2 - 4), Dierrechten (factsheets 5 - 6) en overige onderdelen (factsheets 7 - 11) van het mestbeleid. De NVWA en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) werken op veel gebieden intensief samen, maar in de factsheets ligt de focus op de inspectieresultaten en rol van de NVWA.

1. derogatie
2. intermediars
3. covergisters
4. gebiedsgericht Handhaven (GGH)
5. dierrechten
6. fosfaatrechten
7. vervoer meststoffen
8. besluit gebruik meststoffen (BGM)
9. onafhankelijke Monsternemer (OMN)
10. vetex
11. bedrijfsinspecties

Versterkte Handhavingsstrategie

De Europese Commissie heeft in de derogatiebeschikking voor 2018 en 2019 van Nederland gevraagd om een strategie voor versterkte handhaving in te dienen waarmee mestfraude wordt aangepakt. Dit was een voorwaarde voor verlenging van de derogatie voor 2020 en 2021, die inmiddels is vergund aan Nederland. De fysieke inzet op BGM en derogatie is verminderd. Bij derogatiebedrijven is dit bijvoorbeeld van 7% naar 5% teruggebracht, zodat extra capaciteit is vrijgekomen voor de VHS. Deze versterkte aanpak voorziet in vraag van de Europese Commissie en met deze 5% wordt voldaan aan artikel 10, lid 2 van de derogatiebeschikking 2018/2019. De VHS omvat de factsheets Gebiedsgericht Handhaven, Intermediairs en Covergisters.

Naast de controles in het kader van de derogatiebeschikking en de VHS heeft de NVWA ook fysieke controles uitgevoerd of handelingen bijgewoond op het gebied van het vervoer van meststoffen, de export van meststoffen, de onafhankelijke monstername, bedrijfsinspecties en het Besluit gebruik meststoffen (BGM).

De factsheets omschrijven welke mestwet- en regelgeving (voornamelijk) van toepassing is waarna wordt ingegaan op het project. De bepaling of selectie voor controlebedrijven wordt omschreven onder 'methode'. De controleresultaten worden in een tabel weergegeven waarbij ook, waar mogelijk, de bevindingen gespecificeerd worden. De getroffen maatregelen van de NVWA en de uitkomst van de controles komen naar voren in de opvolgende secties van de factsheets.

Risicogestuurd

Een groot deel van de gecontroleerde ondernemers komt naar voren uit data-analyses en signalen. Hierbij werken de NVWA en RVO intensief samen om op basis van de aanwezige datagegevens ondernemers te selecteren waar mogelijk de naleving van wet- en regelgeving niet op orde is. Daarom kunnen niet-akkoord bevindingen van de select geïnspecteerde bedrijven op basis van de voorafgaande risicoanalyse niet gezien worden als een landelijk gemiddelde over alle bedrijven.

Beschreven bevindingen

Het is belangrijk te benoemen dat op basis van de risicogebaseerde aanpak de resultaten zoals opgenomen in deze factsheets niet gezien kunnen worden als een resultaat over alle bedrijven in Nederland. Doordat de NVWA controles uitvoert op bedrijven die op basis van opvallende zaken in de administratieve gegevens (uit selecties) en uit ontvangen (externe) signalen naar voren zijn gekomen, is het te verwachten dat er bij de fysieke controles onregelmatigheden naar voren kunnen komen.

Voor de verschillende onderwerpen in het kader van de mesthandhaving zijn er geen nalevingsbeelden bekend. Het is dan ook niet aan te geven wat het algemene beeld is over de naleving en mogelijke veranderingen ten opzichte van eerdere jaren.

De naleving van de mestwet- en regelgeving wordt op basis van de VHS in 2020 doorgezet, het verder terugdringen van fraude is een speerpunt voor de handhaving. In 2020 zetten de NVWA en RVO.nl blijvend intensief in op optimalisatie van de onderlinge samenwerking bij de handhaving van mestwet- en regelgeving. De NVWA is voor de realisatie van haar deel van de handhaving van de mestregelgeving de verantwoordelijke autoriteit.

Handhaven bij overtredingen

Mogelijkheden van de NVWA

De NVWA houdt onder andere toezicht op de mestregelgeving, hiervoor worden bedrijven fysiek bezocht door inspecteurs van de NVWA. De bedrijven worden zowel aselekt (willekeurig) als select (risicogebaseerd) gekozen in samenwerking met RVO. Voor de handhaving geeft de wet de NVWA verschillende soorten bestuursrechtelijke en strafrechtelijke mogelijkheden. Deze worden hier toegelicht.

De NVWA werkt met het interventiebeleid voor de handhaving op mestwet- en regelgeving. Het interventiebeleid van de NVWA is terug te vinden op onze website. Hierin staat omschreven hoe de inspecteur moet handelen bij het aantreffen van een overtreding. De inspecteurs werken voornamelijk via bestuursrecht, maar er is ook de mogelijkheid tot het toepassen van strafrecht. De uiteindelijk gekozen maatregel is afhankelijk van de feiten en de omstandigheden.